

Landstrategi

Albanien

september 2004 – december 2007

REGERINGSKANSLIET

UD

REGERINGEN

Utdrag

Regeringsbeslut

III:4

2004-09-09

UD2004/44597/EC

Utrikesdepartementet

Styrelsen för internationellt
utvecklingssamarbete (Sida)
105 25 STOCKHOLM

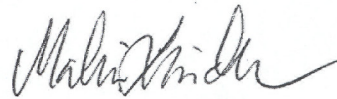
Strategi för utvecklingssamarbetet med Albanien 2004-2007

1 bilaga

Regeringen beslutar att de riktlinjer som anges i bifogade promemoria, "Strategi för Sveriges utvecklingssamarbete med Albanien 2004-2007", skall styra det svenska utvecklingssamarbetet med Albanien under angiven period.

På regeringens vägnar

Carin Jämtin

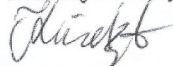

Malin Linderstam

Kopia till

SB
Ju
UD-MK
UD-PIK
UD-EC
UD-GU
UD-IH
UD-MAP
FÖ SI
FI BA
Ku
Amb Rom
Sida SEE

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
103 39 Stockholm
Besöksadress
Fredsgatan 6

Telefon
08 - 405 10 00
Fax
08 - 723 11 76

E-post
ud.registrator@foreign.ministry.se
Telex
105 90 MINFOR S

coll/jl.

Strategi för Sveriges utvecklingssamarbete med Albanien 2004–2007

1. INLEDNING

Regeringens landstrategi fastställer inriktningen på Sveriges utvecklingssamarbete med Albanien 2004-2007. Strategin har utarbetats av UD i samråd med berörda departement, med underlag från Sida och tillägg från berörda myndigheter. Konsultationer har ägt rum i Albanien med företrädare för regeringen och för det civila samhället.

Det övergripande målet för Sveriges utvecklingssamarbete är att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor. Fokus för utvecklingssamarbetet med Albanien är att stödja rättvisa och hållbara reformer som bidrar till landets EU-närmande och integration i europeiska samarbets-strukturer. Strategin ska träda i kraft den 9 september 2004 och gälla till den 31 december 2007 eller till dess att regeringen ersätter den, om omständigheterna gör en omarbetning nödvändig.

2. BAKGRUND

2.1 Lägesbeskrivning Albanien

Albanien är ett av Europas fattigaste länder och befinner sig i en mödosam politisk och ekonomisk övergångsprocess. Landets BNP per capita uppgår till omkring 1 500 dollar och en tredjedel av befolkningen lever i fattigdom på mindre än två dollar om dagen. Den ekonomiska utvecklingen går dock åt rätt håll. Den makroekonomiska situationen är enligt IMF och Världsbanken under kontroll och landet har en hanterbar statsskuld. Sedan 1998 har Albanien haft en årlig tillväxt på mellan fem och åtta procent och de utländska direktinvesteringarna ökar. Under 2002 minskade dock tillväxttakten som en följd av bland annat energikrisen, misslyckade privatiseringar som medförde en nedskärning av utgifterna för offentliga investeringar samt låg avkastning inom jordbruket. Den långsamma utbyggnaden av nödvändig infrastruktur som vägnät och elförsörjning verkar också hämmande på den ekonomiska tillväxten.

Albanien är starkt centraliserat med mestadels svaga regionala och lokala politiska församlingar. Den ekonomiska utvecklingen är geografiskt ojämn och merparten av investeringarna görs i Tirana och kustområdet där befolkningskoncentrationen

är störst. Landets södra delar är rikare och mer utvecklade än dess norra, bergiga och ofta svårtillgängliga delar där det traditionella klansamhället fortsatt är starkt. Arbetslösheten är hög och många av de yrkesverksamma arbetar i den informella ekonomin under stor osäkerhet och utan försäkringsskydd. I många regioner har befolkningen minskat till följd av emigrering vilket har inneburit en kompetensförlust och stora sociala kostnader. Många familjer är för sitt uppehälle beroende av penningöverföringar från släktingar i utlandet. Omkring en tredjedel av befolkningen saknar tillgång till ett eller flera av de mest grundläggande behoven som primärskola, rent vatten, avlopp och uppvärmning.

Jordbruk är Albaniens viktigaste produktionsresurs och står för knappt en tredjedel av landets BNP. Jordbruket bedrivs dock småskaligt, enligt gamla metoder och med gammalmodig utrustning, vilket innebär att marken ofta inte producerar mer än till självhushållning. Jordbrukssektorn brottas med problem som bland annat har att göra med att markbeståndet är splittrat. Vidare har processen för återlämnande av statlig mark inte avslutats. Byggindustrin och transport- och tjänstesektorn utgör en allt större del av ekonomin. Utvecklingen av den privata sektorn hålls dock starkt tillbaka av statens bristande förmåga att skydda äganderätten och skapa ett tryggt företagsklimat. Osäkerheten beträffande äganderätten till mark verkar särskilt hämmande. Den informella ekonomin är oproportionerligt stor i Albanien jämfört med andra länder vilket utgör ett allvarligt hinder för att öka skatteintäkterna.

Albaniens regering har antagit en nationell utvecklingsstrategi (National Strategy for Socio-Economic Development, NSSED). Strategin identifierar ekonomisk tillväxt som centralt för att minska fattigdomen och öka välbefindandet. Prioriterade områden är utbildning, hälsa och integrerad landsbygdsutveckling. NSSED är ett viktigt styrdokument för sociala och ekonomiska frågor i landet. Regeringens främsta utmaning vid genomförandet av strategin är att göra tydliga prioriteringar som återspeglas i resursfördelningen i den statliga budgetprocessen. Dessutom är det viktigt att målen för NSSED står i samklang med de mål som gäller för den övergripande stabiliserings- och associeringsprocessen (SAP) och de finansiella krav som denna ställer på budgeten. Regeringen verkar för att harmonisera den nationella utvecklingsstrategin med SAP.

Den inrikespolitiska situationen har under flera år utmärkts av en stark polarisering mellan de största politiska partierna och av interna stridigheter inom det regerande Socialistpartiet. Den politiska instabiliteten i kombination med en svag statsapparat och ett dåligt fungerande rättsväsende utgör hinder för landets utveckling. Reformering av de statliga strukturerna och bekämpning av korruption är viktiga inrikespolitiska teman. Frågetecken finns dock kring den politiska viljan att implementera denna politik. Den omfattande korruptionen anses bidra till förekomsten av organiserad brottslighet som handel med människor, vapen och droger. Albanien är både ursprungs- och transitland för handel med människor.

Albanien har ratificerat de viktigaste konventionerna om mänskliga rättigheter men det finns ett stort utrymme för förbättringar i genomförandet. Skyddet av minoriteter är inte tillräckligt utbyggt och vissa minoriteter, däribland romer, har en svag ställning. Yttrande- och mediafrihet garanteras i konstitutionen och respekteras. Albanien har ett stort utbud av dagstidningar och flera radio- och TV-stationer. Ingen av dessa bedöms emellertid vara helt fri från politiska eller finansiella påtryckningar. Många journalister saknar också högre utbildning. Inhemska organisationer aktiva på mediaområdet arbetar dock för att stärka medias kvalitet och oberoende genom bland annat utbildning, forskning och främjande av ny teknologi.

Det albanska samhället är starkt patriarkaliskt, särskilt på landsbygden där många traditionella värderingar lever kvar. Jämställdhetsfrågor uppmärksammas knappast i den offentliga diskussionen och den kvinnliga politiska representationen är låg. Endast en av regeringens 18 ministrar och nio av parlamentets 140 ledamöter är kvinnor även om parlamentets bägge vice talmän är kvinnor. Bristen på jämställdhet är anmärkningsvärd och en tillbakagång kan skönjas under senare år när det gäller kvinnors deltagande och inflytande i samhällsliga beslutsprocesser.

Albanien är rikt på naturtillgångar, bland annat olja, järn, nickel, koppar och krom. Överexploatering och ineffektiva produktionsmetoder under den kommunistiska tiden har dock gjort att dessa potentiella källor till inkomst och sysselsättning är dåligt utnyttjade. De kvarvarande ålderdomliga industrier som fortfarande används är på grund av de kraftigt förorenade utsläppen ett allvarligt miljöproblem. På senare tid har andra problem tillkommit såsom avfallshantering, trafikföroreningar, vattenföroreningar etc.

EU är Albaniens största handelspartner. Av EU-länderna står Italien för den stora merparten av all handel följt av Grekland och Tyskland. Albanien blev år 2000 medlem av världshandelsorganisationen WTO men har haft problem att fullfölja sina förpliktelser. Beträffande vissa produkter har man inte genomfört föreskrivna tullsänkningar av hänsyn till inhemsk industri. Albanien har dock gjort betydande framsteg när det gäller att ingå frihandelsavtal med grannländerna.

Albaniens två främsta utrikespolitiska prioriteringar är medlemskap i EU och Nato. Förhandlingar om ett stabiliserings- och associeringsavtal med EU inleddes i januari 2003. Innan förhandlingarna kan avslutas krävs dock ett omfattande reformarbete för att stärka Albaniens möjligheter att genomföra sina åtaganden enligt avtalet. Framstegen kommer att bero på Albaniens förmåga och politiska vilja att genomföra nödvändiga reformer. EU har uppmanat till ökade ansträngningar och särskilt betonat nödvändigheten av att stärka rättsväsendet samt bekämpa korruption och organiserad brottslighet. Vikten av att inte endast införliva gemenskapens regelverk i den nationella lagstiftningen utan också säkerställa en effektiv tillämpning genom lämpliga administrativa och rättsliga strukturer har också betonats.

2.2 Stabiliserings- och associeringsprocessen (SAp)

EU:s och Sveriges politik gentemot länderna i sydöstra Europa utgår från att ekonomiskt och politiskt närmande till EU är grundbulten för politisk stabilitet och hållbar ekonomisk utveckling i regionen. Stabiliserings- och associeringsprocessen (SAp) stakar ut vägen för länderna mot ett närmare samarbete med EU i perspektivet av ett framtida EU-medlemskap. SAp är ett ramverk för olika instrument som innefattar bilaterala stabiliserings- och associeringsavtal mellan EU och länderna i regionen, fördelaktiga handelspreferenser, ett omfattande ekonomiskt stöd i syfte att påskynda EU-integrering (CARDS), ekonomiska och politiska konditionalitetskrav inklusive en årlig översynsmekanism som granskar hur konditionaliteten efterlevs samt krav på regionalt samarbete. Stabilitetspakten för sydöstra Europa stöder den regionala dimensionen av SAp och utgör ett viktigt komplement till denna process.

För att stärka SAp har EU fattat beslut om att utarbeta ytterligare instrument. Först och främst kommer så kallade Europeiska partnerskap med respektive land att upprättas. Partnerskapen formulerar de viktigaste prioriteringarna för respektive lands EU-integrering, bland annat på grundval av EU-kommissionens årliga översynsrapport. Länderna själva svarar med att utarbeta egna program för hur den nationella budgeten respektive CARDS-medlen ska fördelas för att stödja EU-närmandet. Härigenom kan ett långsiktigt finansiellt stöd för reformarbetet planeras. Utvidgad politisk dialog med EU och tillträde till vissa av gemenskapsprogrammen samt TAIEX (Technical Assistance and Information Exchange Office) utgör andra nya inslag i SAp. EU kan genom SAp stödja ländernas närmande till EU men det huvudsakliga ansvaret för att processen går framåt ligger hos länderna själva.

3. HITTILLSVARANDE UTVECKLINGSSAMARBETE

Det svenska utvecklingssamarbetet med Albanien har hittills varit relativt begränsat även om stödet ökade stadigt under den föregående strategiperioden. I enlighet med strategin för utvecklingssamarbetet med Albanien 2001-2003 har stödet varit inriktat på sex områden: *offentlig förvaltning, mänskliga rättigheter och demokrati, jordbruk, miljö, hälsa samt privatsektorutveckling*. Stödet uppgick under perioden till sammanlagt 138 miljoner kronor. Knappt hälften av medlen har gått till projekt för landsbygdsutveckling och lokal förvaltning, huvudsakligen i Korça-regionen, medan en tredjedel har utdelats till insatser för att främja mänskliga rättigheter och demokrati samt hälsa, lokalt såväl som centralt. Stödet till offentlig förvaltning och privatsektorutveckling har varit mindre i omfattning på grund av hög givartäthet inom dessa områden. Ett ytterligare problem har varit den svaga kapaciteten inom central och lokal förvaltning, socioekonomiska förhållanden samt att reformeringen och decentraliseringen av den offentliga förvaltningen befinner sig på ett tidigt stadium. De svenska administrativa resurserna för att identifiera nya projekt och förbereda stöd till dessa var till en början begränsade inom samtliga sektorer.

Resultaten av Sveriges utvecklingssamarbete med Albanien under perioden 2001-2003 har sammanställts i en särskild rapport.¹ Enligt rapporten är det ännu för tidigt att dra några konkreta slutsatser eftersom flertalet av projekten är nystartade, men de sektorer och projekt som stöds av Sverige verkar alla relevanta för Albaniens behov och egna prioriteringar. I rapporten sägs att strategin att koncentrera stödet till en region med länkar till utvecklingsprocesserna på central nivå kan ge positiva resultat och effekter i framtiden. Sverige bör sträva mot ett antal större projekt för att stärka påverkan på central nivå och för att använda de svenska administrativa resurserna effektivt. Det är viktigt att klart definiera hur projekten relaterar till och stöder de allmänna utvecklingsprocesserna på central nivå och även hur de kompletterar insatser genom andra givare i samma sektorer. En risk med Sveriges starka koncentration till Korçaregionen är att andra givare kan komma att avhålla sig från att starta nya projekt där. I analysen framhålls vikten av att stödja den regionala nivån i Korça och dess samordnande roll för regionala aktiviteter och givarstöd inom ramen för den allmänna decentraliseringsprocessen.

3.1 Andra givare

Den största givaren i Albanien är EU genom Europeiska kommissionen. Stödet från EU kanaliseras genom CARDS-programmet, som uttryckligen är avsett att stödja institutionella och ekonomiska reformer inom ramen för SAP. Inom CARDS-programmet har 145 miljoner euro öronmärkts för insatser i Albanien under perioden 2002-2004. Det mest prioriterade området är rättsliga och inrikes frågor följt av ekonomisk och social utveckling och administrativ kapacitetsuppbyggnad. I CARDS-programmet ingår också stöd till lokala strukturer. Det finns dock stora eftersläpningar i utbetalningen av CARDS-medel.

Det samlade givarstödet till Albanien har i stort hållit sig på samma nivå under perioden 2001-2003. Sverige har tillkommit som givare och gradvis ökat sitt stöd medan några givarländer har avvecklat eller minskat sitt stöd till landet. Danmark har fasat ut sitt stöd till Albanien och efterlämnar därmed ett tomrum inom rättssektorn, speciellt i Dibraregionen där den danska närvaron var som starkast. Inom områden som offentlig förvaltning, rättsväsende, privatsektorutveckling samt mänskliga rättigheter och demokrati har biståndsgivarna i Albanien främst inriktat sig på rådgivning eller personellt bistånd.

CARDS-programmets inriktning i Albanien på institutionsuppbyggande insatser har inneburit att EU-kommissionen kraftigt har minskat sitt tidigare avsevärda stöd till vägar och övrig infrastruktur i landet. Det har föranlett andra stora givare som Världsbanken, Italien, EBRD, Grekland och Schweiz att öka stödet till infrastruktur. Energisektorn har ägnats ökad uppmärksamhet under de senaste åren. En långsam omstrukturering av sektorn pågår nu med bistånd i form av

¹ Result Analysis: Swedish Cooperation with Albania 2001-2003

gåvor och krediter från Världsbanken, USAID, Italien, Norge, EBRD, KfW, EIB och Japan.

Stödet till hälsa, utbildning och miljö är fortfarande begränsat jämfört med andra sektorer. Mycket återstår att göra på central nivå, i synnerhet avseende planering, strategier och samordning. Utbildningsområdet har fått stöd av EU-kommissionen, USAID, Österrike och Sorosstiftelsen på både central och lokal nivå. Miljöfrågor börjar röna större intresse bland givarna men det är fortfarande endast ett fåtal som anslår medel till området. Stödet har främst gått till förbättringar av vatten och avlopp genom KfW och Schweiz, till skogsbruket genom Världsbanken och till avfallssektorn genom KfW. Nyligen har brittiska DfID startat institutionellt stöd för att bygga upp kapaciteten inom det relativt nybildade miljöministeriet.

En stor del av stödet går till offentlig förvaltning på central nivå medan en mindre del går till förvaltning på lokal nivå. Geografiskt är stödet koncentrerat till huvudstadsregionen och kustområdet medan stödet till de norra och nordöstra delarna av Albanien har varit begränsat. Sverige, KfW och GTZ är de främsta givarna i Korçaregionen. Sverige inriktar sig på landsbygdsutveckling, KfW på vatten, avlopp och avfall, och GTZ på stöd till utvecklingen av små och medelstora företag (SMEs) samt förädling av jordbruksprodukter.

OSSE finns på plats i Tirana och med ett antal fältkontor ute i landet. Organisationens verksamhet i Albanien är inriktad på demokratisering, stöd till uppbyggnad av en fungerande rättsstat och främjande av mänskliga rättigheter.

För givarsamordningen i Albanien ansvarar ekonomiministeriet medan ministeriet för europaintegration är motpart för CARDS-programmet och finansministeriet för budgeten och den nationella strategin NSSSED. Den lokala samordningen från regeringens sida har dock stora brister och givarsamfundet har därför utarbetat en ny samordningsmekanism som började gälla i början av 2004.

4. VÄGLEDANDE PRINCIPER OCH ALLMÄNNA ÖVERVÄGANDEN

4.1 Vägledande principer

Närmandet till EU är den viktigaste drivkraften för de reformer Albanien måste genomföra för att bekämpa fattigdom, främja demokrati, god samhällsstyrning och respekt för de mänskliga rättigheterna. Det svenska utvecklingssamarbetet med Albanien kommer därför företrädesvis fokuseras på landets Europa-integration och härvid

- baseras på Albaniens egna prioriteringar och nationella planer för EU-anpassning inom ramen för SAP och de Europeiska partnerskapen samt NSSSED,

- kombinera långsiktighet och flexibilitet, så långt som möjligt präglas av lokalt ägarskap samt ta hänsyn till samarbetsparternas mottagarkapacitet,
- i ökad grad inriktas på institutionsuppbyggnad och kapacitetsutveckling. Härvid ska både centrala och lokala nivåer involveras.
- samordnas med andra givare, särskilt med EU-kommissionen och CARDS-programmet,
- stödja insatser som stärker det regionala samarbetet, till exempel inom ramen för Stabilitetspakten för sydöstra Europa,
- utnyttja erfarenheter från svenskt utvecklingssamarbete med EU:s nya medlemsländer, och där det är möjligt utveckla trepartssamarbete mellan dessa, Sverige och Albanien,
- kännetecknas av en nära dialog mellan UD och Sida på central och lokal nivå.

Sverige ska stödja insatser som främjar medborgarnas deltagande i och möjligheter att påverka reformprocessen i Albanien. Sverige ska också stödja insatser som främjar de mänskliga rättigheterna och uppbyggnad och fördjupande av demokratins kultur. Jämställdhet mellan kvinnor och män och ett hållbart utnyttjande av naturresurserna och omsorg om miljön bör integreras i alla delar av samarbetet. Dessutom ska särskilda insatser för att främja både jämställdhet och miljö genomföras.

Utvecklingssamarbetet bör i första hand inriktas på kapacitetsutveckling. I anslutning till detta kan bidrag till investeringar och inköp av utrustning övervägas.

Parallell- och samfinansiering av andra givares program bör aktivt övervägas när det medför ett tydligt mervärde.

Antikorruptionsåtgärder ska betonas i dialogen med samtliga aktörer i Albanien. Särskild uppmärksamhet ska gälla vid upphandlingar och större ekonomiska åtaganden.

4.2 Allmänna överväganden

Fokus för utvecklingssamarbetet med Albanien är att stödja reformer som bidrar till landets EU-närmande och integration i europeiska samarbetsstrukturer. Härvidlag bör insatserna huvudsakligen inriktas på nationella reformprocesser som syftar till att stärka förvaltningsstrukturer.

En av de främsta uppgifterna för det svenska utvecklingssamarbetet med Albanien under strategiperioden är att bidra till skapandet av ett fungerande, transparent och demokratiskt förvaltningssystem och rättssystem. Insatser i det civila samhället för att stärka respekten för mänskliga rättigheter ska fortsatt stödjas. Därtill ska utvecklingssamarbetet främja tillväxt och ekonomisk utveckling genom att bidra till att stärka den privata sektorn och skapa bättre

förutsättningar för handel och utländska investeringar. Samarbetet på miljöområdet ska utvecklas och utökas jämfört med den föregående strategiperioden. Stöd till landsbygdsutvecklingsprojekt ska ges endast i de delar som utgör väl definierade inslag i en nationell strategi för regional utveckling i enlighet med landets strävan mot EU-integration.

5. PRIOTERADE VERKSAMHETSOMRÅDEN 2004-2007

Det svenska utvecklingssamarbetet med Albanien under perioden 2004-2007 ska inriktas på följande områden:

- Demokrati och god samhällsstyrning
- Respekt för de mänskliga rättigheterna
- Jämställdhet
- Hållbart nyttjande av naturresurserna och omsorg om miljön
- Ekonomisk tillväxt
- Social utveckling och trygghet

5.1 Demokrati och god samhällsstyrning

Samarbetet ska syfta till att stärka Albaniens administrativa och rättsliga förmåga genom stöd till institutionsuppbyggnad och kapacitetsutveckling. Sverige ska inrikta stödet på anpassning och förändring av lagar, bestämmelser och organisatoriska strukturer så att de motsvarar europeisk standard och kraven inom SAP samt gör det möjligt att minska fattigdomen och upprätthålla respekten för mänskliga rättigheter.

5.1.1 En effektiv och öppen förvaltning

Stöd bör ges till reformeringen av den offentliga förvaltningen på central och lokal nivå, både till förändring av strukturen och till tjänstemännens kompetenshöjning. Viktiga utbildningsområden är politiska beslutsprocesser, ekonomisk förvaltning, samarbete mellan ministerierna, decentraliseringsprocessen samt samråd med det civila samhället. Samarbetet bör även syfta till att effektivisera den offentliga administrationens system för kontroll och uppföljning. Möjligheten att utforma särskilda insatser för att bekämpa korruptionen bör undersökas. Sådana insatser skall komplettera vad som görs inom ramen för samarbetet med EU.

Samtidigt som insatser görs för att stärka den centrala nivåns effektivitet bör stödet för att decentralisera makten från centrala till regionala och lokala förvaltningsnivåer fortsätta.

Stöd genom partnersamverkan i twinningprojekt inom ramen för CARDS-programmet ska övervägas.

5.1.2 Stärkande av rättsväsendet

Mot bakgrund av rättssektorns centrala betydelse för Albanien EU-anpassning bör stöd till utveckling av rättsväsendet ingå i det svenska utvecklingssamarbetet. Samarbetet ska bidra till att stärka rättsstaten genom att stödja uppbyggnaden av en bestående institutionell och administrativ kapacitet hos de berörda myndigheterna samt skapa ett oberoende och effektivt rättsväsende som upprätthåller de rättigheter och skyldigheter som fastställs i såväl den egna rättsordningen som genom internationella instrument.

Samarbetet inom rättssektorn ska styras av Sidas "Guidelines for Bilateral Support within the Sector of Justice and Home Affairs for the Western Balkans" (2003) och prioritera långsiktig och hållbar utveckling inom rättsområdet. Stöd bör övervägas till bland annat juridisk utbildning, tillgång till rättslig information och rättshjälp, äganderättsreform, bekämpandet av korruption och organiserad brottslighet inklusive människohandel, samt ombudsmannainstitutet. Samarbetet inom denna sektor bör, när så är möjligt, präglas av ett rättskedjeperspektiv. Vikten av samordning med andra givare betonas.

5.2 Respekt för de mänskliga rättigheterna

Ett aktivt civilt samhälle är en av grundvalarna för ett demokratiskt samhälle. Merparten av det civila samhällets organisationer i Albanien befinner sig fortfarande i ett tidigt utvecklingsstadium och behöver stärkas för att kunna agera mer effektivt i frågor som rör den politiska, sociala och ekonomiska miljön. Det svenska stödet inom detta område kanaliseras genom ett antal i regionen verksamma ramorganisationer. Detta stöd ska fortsätta under strategiperioden.

Yttrandefrihet och fri tillgång till media är viktiga komponenter i ett demokratiskt samhälle. Stöd till fri och oberoende journalistik och media bör övervägas i lämpliga former. Målet för kultursamarbete och ömsesidigt kulturutbyte bör vara att främja kulturell mångfald och därigenom stärka kulturens och demokratis ställning.

Den albanska regeringens strategi för romernas integration i samhället ska ligga till grund för svenska insatser för att förbättra romernas levnadsstandard och stärka deras roll i samhället. Det svenska utvecklingssamarbetet bör bistå i implementeringen av strategin och det bör även undersökas om det svenska stödet kan användas för att i samråd med regeringen vidareutveckla strategin.

5.3 Jämställdhet

Jämställdhet är både en demokrati- och rättighetsfråga och en viktig ekonomisk fråga. Kvinnors deltagande i politiken bör uppmuntras och stödjas. Satsningar bör göras för att höja medvetandenivån och kunskapen om vikten av jämställdhet, både i politiken och i samhället i sin helhet. Vidare bör stöd ges till projekt som

direkt syftar till att stärka kvinnors ställning. Projekt för att minska våld i hemmet kan också beviljas stöd.

5.4 Hållbart nyttjande av naturresurserna och omsorg om miljön

Det svenska miljöstödet bör särskilt inriktas på områden där det finns en bred svensk kompetens såsom vatten- och avloppsrening. Stöd bör också ges till att stärka den inhemska miljöförvaltningen. Miljöstödet ska styras av Sidas riktlinjer på området, "Guidelines for Sida's Environmental Cooperation with South-East Europe" (2003). Regional miljösamverkan och erfarenhetsutbyte ska uppmuntras.

5.5 Ekonomisk tillväxt

Utvecklingen av en fungerande marknadsekonomi och ett livskraftigt näringsliv är centralt för ekonomisk tillväxt.

5.5.1 Näringsliv

Uppbyggnad av näringsverksamhet bör fortsatt stödjas med särskild tonvikt på små och medelstora företag. I handelsfrämjande syfte och för att bidra till ett institutionellt ramverk för små och medelstora företag bör stöd till insatser för att utveckla branschorganisationer inom näringslivet undersökas. Fortsatt stöd bör ges till att utveckla och implementera certifierings- och standardiseringssystem som underlättar handel.

Insatser för att öka kompetensen i företagsledning och för att främja kvinnligt företagande bör undersökas.

Sverige bör vidare undersöka möjligheterna att stödja insatser som främjar reformer inom den finansiella sektorn så att den fyller sin uppgift att förse små och medelstora företag med kapital. Möjligheterna att samarbeta med Världsbanken, IFC och EBRD inom detta område bör utforskas ytterligare.

5.5.2 Jordbruk

Stödet på detta område bör inriktas på nödvändiga reformer inom jordbruks- och skogsbrukssektorn. Lantmäteriinsatser, stöd till utveckling av fastighets- och inskrivningsregister och system för fastighetsbildning och fastighetspant bör utgöra viktiga inslag i samarbetet. Vidare bör insatser för att främja ökad produktivitet, kvalitet och marknadsanpassning stödjas inom denna sektor.

5.6 Social utveckling och trygghet

Insatser inom den sociala sektorn bör inriktas på hälsoområdet. Stöd bör ges till insatser som syftar till reformering och utveckling av det inhemska hälsosystemet samt till sexuell och reproduktiv hälsa, inklusive förebyggande verksamhet för att förhindra spridningen av HIV/AIDS. Stöd bör vidare ges till alternativ till

institutionsvård för barn och funktionshindrade. Svenskt stöd kan även bli aktuellt för utveckling av ett socialtjänstsystem inriktat på utsatta grupper.

6. FINANSIELL RAM

Sverige har ett flexibelt budgetsystem för det bilaterala utvecklingssamarbetet med länderna i sydöstra Europa. Medel fördelas mellan länder, sektorer och aktörer efter behov och mottagarkapacitet. Insatser i syfte att främja reformer bör vara avhängiga av regeringens och parlamentets i Albanien stöd för reformerna. Innan nya insatser inleds bör diskussioner föras med samarbetsparterna om vilka reformer och åtgärder som krävs för ett effektivt genomförande. Om det politiska stödet är svagt eller om det saknas reformvilja påverkas omfattningen av det svenska stödet.

Stödet till Albanien ökade kraftigt under den första strategiperioden. Den finansiella ramen och utbetalningarna för 2003 uppgick till omkring 60 miljoner kronor. Den aktuella stödnivån kan komma att öka något.

7. UPPFÖLJNING

Genomförandet av denna strategi kommer att följas upp i Sidas halvårsrapporter som utgör grunden för de halvårsvisa avstämningsmöten som kommer att hållas mellan UD och Sida.

FÖRKORTNINGAR

CARDS	Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilisation
DfID	Department for International Development
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development, Europeiska utvecklingsbanken
EIB	European Investment Bank, Europeiska investeringsbanken
EU	Europeiska unionen
GTZ	Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit
IFC	International Finance Corporation
IMF	International Monetary Fund, Internationella valutafonden
KfW	Kreditanstalt für Wiederaufbau
NSSSED	National Strategy for Socio-Economic Development
OSSE	Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa
Sap	Stabiliserings- och associeringsprocessen
Sida	Swedish International Development Cooperation Agency
TAIEX	Technical Assistance Information Exchange Office, Byrån för tekniskt bistånd och informationsutbyte
USAID	The United States Agency of International Development
WTO	World Trade Organization, Världshandelsorganisationen

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

Fler exemplar kan beställas hos UD-PIK-INFO, 103 39 Stockholm

Tel: 08-405 1000, Fax: 08-723 11 76, webb: www.ud.se

Omslag: UD-PIK-INFO, tryck: XBS Grafisk service, 2004

Artikelnummer: UD 04.048